

Projekt Bralne vezi

VDC Murska Sobota in PIŠK Murska Sobota

Oko besede 2019

Predstavitev VDC Murska Sobota

- Javni socialno varstveni zavod v Pomurju
- Dejavnosti za dvig kakovosti življenja
- Bralna dejavnost v VDC Murska Sobota
- Ugotovitve bralcev

Sodelovanje s PIŠK Murska Sobota

Pomen lahkega branja

- Omogočiti bralcem, ki težje berejo in razumejo navadna besedila, večja dostopnost do kulturnih vsebin in socialno vključenost v družbo.
- Seznanitev širše javnosti

Nova knjižna polica

- Dostopnost police
- Zbrana literatura

Pogovorne ure

- O prebranem delu
- Ugotovitve

Prijazni do vseh skupin bralcev

Ksenija Glažar

V Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota so pred kratkim v sodelovanju z Varstveno delovnim centrom Murska Sobota v okviru projekta »Bralne vezi« uvedli Karolinino bralno značko.

Z njo želijo omogočiti pravico dostopa do kulture, literature in informacij v razumljivi obliki vsem tistim, ki težje berejo. »Z bralno značko lahkega branja smo v knjižnici začeli zlasti zato, da bi vse ciljne skupine bralcev lahko razumele, kar preberejo. Projekt se je začel zelo dobro. Uporabniki so navdušeni in radi berejo knjige, ki so napisane tako, da jih razumejo,« pravi knjižničarka Metka Sraka. Da bi uspešno zaključili bralno značko, poimenovano po pisateljici Karolini Kolmanič, morajo bralci prebrati dve prozni

deli in eno pesem iz pesniške zbirke lahkega branja. Na bralne ure lahkega branja, ki jih prirejajo enkrat mesečno, prihajajo bralci iz Varstveno delovnega centra Murska Sobota, zanje pa se zanimajo še druga društva in organizacije, med njimi Zavod Korak naprej in Korenika. Ker gre za krajše, razumljive zgodbe, so privlačne za ljudi z demenco. Bralne ure izvajajo že nekaj let tudi v domovih za starejše. Bralci iz Varstveno delovnega centra Murska Sobota so se v začetku maja zbrali na bralni uri lahkega branja. Prej so prebrali zgodbo o Romeu in Juliji, ki jo je za lahko branje priredila Tatjana Knapp, ter se nato s knjižničarko Metko Srako pogovarjali o vsebini. Knjiga jim je bila všeč in so jo dobro razumeli. Razpravljali so še o drugih prebranih delih in se dogovorili, da do naslednje bralne ure v juniju preberejo »Visoško kroniko«. V živahnem pogovoru je nastala ideja, da bi tudi sami napisali knjigo, v lahkem branju seveda. Zbrali so veliko predlogov, ki so

zelo zanimivi in čisto domači. Več pa za zdaj ne smemo izdati!

Posebna polica lahkega branja

Poleg bralne značke lahkega branja v murskosoboški knjižnici

vabijo k bralni znački za odrasle in bralni znački Jaz pa berem za otroke od četrtega do desetega leta starosti. Na mladinskem oddelku se nahaja posebna knjižna polica, na kateri so knjige za vse, ki težko berejo in težje razumejo izvirno besedilo. Najdete jo pod oznako

Lahko branje – labra v pritličju knjižnice, kjer je dostopna tudi gibalno oviranim osebam. Murskosoboška knjižnica je prav tako prijazna do bralcev z disleksijo, saj so na njenih policah na voljo njim prijazne knjige otroškega lep-slovja.

Bralci iz Varstveno delovnega centra Murska Sobota so se v začetku maja zbrali na bralni uri lahkega branja. V pogovoru je nastala ideja, da bi tudi sami napisali knjigo, v lahkem branju seveda.

Sodelovanje s pisateljico Karolino Kolmanič

- Od ideje do nastanka knjige

Sistematično branje

- Skrb za vse skupine bralcev
- 4 bralne značke v PIŠK Murska Sobota
- Karolinina bralna značka
- Vključenih vedno več bralcev
- Širjenje bralne značke

Prijavnica in nabor knjig

PROZNA DELA:						
1. ROMEO IN JULIJA; LAHKO BRANJE; WILLIAM SHAKESPEARE; PRIREDILA TATJANA KNAPP	IME: _____					
2. VIŠOŠKA KRONIKA; LAHKO BRANJE; IVAN TAVČAR, PRIREDILA SAŠA FUŽIR		PRIIMEK: _____				
3. NAŠE ZGODBE; LAHKO BRANJE; PRIREDILI SAŠA FUŽIR IN TATJANA KNAPP			NASLOV: _____			
4. POD SVOBODNIM SONCEM; LAHKO BRANJE; FRAN SALEŠKI FINŽGAR, PRIREDILA TATJANA KNAPP				NAJ NAS BRALNE VEZI POVEŽEJO!		
5. MOLITVENIK; LAHKO BRANJE; PRIREDILI STANKO GERJOLJ IDR.					NAJ NAS BRALNE VEZI POVEŽEJO!	
6. ZAKLAD POD HRIBOM; ALJOŠA HANČMAN, PRIREDILA BARBARA ŽVIRC						NAJ NAS BRALNE VEZI POVEŽEJO!
7. CVETJE IN OGENJ; LAHKO BRANJE; ZBIRKA JULIJA IN PETER; AKSINJA KERMAJNER						
PESNIŠKI ZBIRKI:						
1. SLIKE ZA PESMI, PESMI ZA SLIKE, TATJANA PREGL KOBE	NAJ NAS BRALNE VEZI POVEŽEJO!					
2. KAJ JE NA KONCU SVETA, NIHO GRAFENAUER		NAJ NAS BRALNE VEZI POVEŽEJO!				
PREBEREMO ENO PESNIŠKO ZBIRKO IN DVE PROZNI DELI.						
						

Povezani v Bralne vezi s Karolinino bralno značko in novo knjižno polico

»Ne pišite za nas brez nas«

Tistim, ki težje berejo in razumejo prebrano, želijo omogočiti večjo dostopnost kulturnih vsebin ter s tem socialno vključenost

Varstveno-delovni center (VDC) Murska Sobota, ki skrbi za celostno oskrbo odraslih oseb z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju, je v sodelovanju s Pokrajinsko in študijsko knjižnico (PKŠK) v Murski Soboti zagradil Bralne vezi. Mentorica in vodja projekta v VDC Silva Felkar pravi, da njihovi uporabniki radi prihajajo v knjižnico – poslušajo pravljice, na kak dogodek ali si izposodi knjigo. »A dogajalo se jim je, da so vedno pristali na otroškem ali mladinskem oddelku, saj je bila literatura na oddelku za odrasle zanje – čeprav so odrasli – pretežka. Sicer imamo vsi izkušnjo, da kdaj česa ne razumemo. A med nami so tudi ljudje, ki se s tem srečujejo ves čas... To so recimo invalidi, osebe s posebnimi potrebami, slabovidni, naglušni, ljudje s poskodbami glave, po kapi, starejša populacija, ljudje, ki se šele učijo našega jezika, migranti, dislektiki in še kdo.«

Temeljna pravica vsakogar

Vedno bolj je ugotovljeno, pravi Felkarjeva, da potrebujejo vsebine, ki so primerne za odrasle, a hkrati predstavljene primerno za osebe s posebnimi potrebami: »Teme, kot so odnosi in ljubezen, nas recimo spodbujajo k sistematičnemu branju, boljšemu izražanju in tudi razvijanju odnosov. A to mora biti zapisano na način lahkega branja, torej kot lažje berljivo besedilo. Pa ne le to, tudi zakoni, podatki, različne informacije potrebujemo v tem prirejenem načinu. To je temeljna pravica vsakogar od nas: dostop do literature, informacij in podatkov.«

Iz te potrebe je nastal slogan »Ne pišite za nas brez nas« in prav to je bilo vodilo, da je Felkarjeva predlagala skupni projekt VDC in soboške knjižnice. Projekt so poimenovali Bralne vezi, logotip je izdelala uporabnica VDC Melita Hamšalič. »Lahko branje rečemo tistim knjigam in časopisom, ki jih lahko vsi razumemo. Tudi mi, osebe, ki malo težje beremo. Ko mi je silva predstavila lahko branje, sem takoj vedela, da bom lažje prebrala knjigo. Prebrala sem jih več in razumela, kaj piše. S tem sem pridobila znanje. Fato sem za logotip Bralnih vezi narisala več zaprtih knjig, zloženih na kup, mavrica pa nas pripelje do tega, da z veseljem sedimo pri odprti knjigi in tudi razumemo njeno vsebino.« Osnovna pravila za pisanje lažje berljivih besedil so velikost pisave 14, večji razmik med vrsticami, kratki stavki in enostavne besede, v vsaki vrstici pa je en stavek.

Nič več z zadržkom v knjižnici

Z Bralnimi vezmi želijo tistim, ki morda težje berejo in razumejo prebrano, omogočiti večjo dostopnost

Soboška knjižnica je bogatejša za novo polico, gre za polico z lahkimi branji.

Osnovna pravila za pisanje lažje berljivih besedil so v vsaki vrstici pa je en stavek.

predstavitve lahkega branja, ampak tudi knjižno polico z lahko berljivimi gradivom ter še bralno značko lahkega branja, poimenovano Karolinino bralno značko,« doda Benko Langova.

Tretja t Bralne PRŠK vo ka: »Bral

»Nič o nas brez nas«

Ksenija Glažar

Z bralnimi vezmi povezujejo svet srčnih in dobro mislečih ljudi.

Varstveno-delovni center Murska Sobota je v sodelovanju s Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota predstavil novost – projekt »Bralne vezi«, s katerim želijo bralcem, ki malo težje berejo, zagotoviti dostop do kulture, literature in informacij v razumljivi obliki. Posebno knjižno polico v pritličju murskosoboške knjižnice so namenili lahkemu branju – LABRA. Prijavite pa se lahko celo h Karolinini bralni znački. Knjige lahkega branja na poseben način pišejo uporabniki. »Naši uporabniki so velikokrat izpostavljeni izkušnjam, da nečesa ne razumejo,« pravi Silva Felkar, strokovna sodelavka centra. Besedila so zapisana po posebnih pravilih oziroma smernicah, ki med drugim določajo tip pisave (Arial ali Tahoma) in njeno velikost (14)

knjig lahkega branja za Karolinino bralno značko: »Med prozo Romeo in Julija, v lahko branje ga je priredila Tatjana Knap; Visoko kronika, ki jo je priredila Sasa Pušir; Zgodbe, priredili Sasa Pušir in Tatjana Knap; Pod vobodnim soncem v priredbi Tatjana Knap; Molitvenik, med drugimi ga je priredil Stanko Gerjoli; Zaklad pod hribom, priredila Barbara Žvir, in Cvetje in ogenj, gre za posebno zbirko, ki bo pisana na način lahkega branja, piše pa Aleksandra Kermauer. Od pesniških zbirk je mogoče za Karolinino bralno značko izbrati med knjigama Slike za pesmi, pesmi za slike Tatjana Pregl Kobe in Kaj je na koncu sveta Nika Grafenauerja. V knjižnici bo Metka Sraka mesечно vodila bralne ure s tistimi, ki bodo brali lahko branje.

»Pomembno je le, da se bere«

»Veliko mi pomeni, da ste bralno značko lahkega branja poimenovali po meni, čeprav se mi zdi manj pomembno, po kom se pravzaprav imenuje. Pomembno je le, da se bere. Branje je namreč tisto, ki razširja naše življenjsko obzorje, nam da misliti, nas vzga-

poravnava in besedilo je brez okrajšav. Na istih policah se nahajajo tudi knjige za dislektike in tiste v Braillovi pisavi, kmalu pa tudi njihov časopis Mislice. Bralna značka lahkega branja, ki nosi ime

po pisateljici Karolini Kolmanič, obsega sedem proznih del in pesniški zbirki, bralci pa morajo prebrati eno pesniško zbirko in dve prozni deli.

Vsebine namenjene odraslim

»Govorimo o vsebinah, ki so primerne za odrasle osebe,« pojasni Felkarjeva. »Tudi njih zanimajo ljubezen, komunikacija in odnosi. Čeprav nas svet pravičljivi umiri, potrebujejo tudi naši uporabniki vsebine za odrasle. Obiskovanje knjižnice pomeni za njih socialno vključenost,« še dodaja. Knjige prepoznamo po posebnem modrem znaku. Trenutno je v lahko branje prevedenih sedem knjig. Besedila pripravljajo strokovnjaki s področja lahkega branja v sodelovanju z bralci – ciljno skupino. Vendar je priprava vse prej kot preprosta. Delovna skupina s strokovnjakom in ciljno skupino pripravlja besedila ali prevaja že obstoječa besedila. Postopki zahtevajo veliko preverjanj razumevanja, postavljanj podvprašanj in zapisovanj po predpisanih smernicah. Po smernicah lahkega branja, kot pravi Felkarjeva, pišejo tudi vabila, povzetke sestankov in druga besedila.

Suzi je kot ženski všeč ljubezenska knjiga o Romeu in Juliji. Urška pa je pred kratkim prebrala »Zaklad pod hribom«. Pred nedavnim so se udeležili predstavitve knjige »Cvetje in ogenj« v Ljutomeru, kjer so imeli možnost spoznati, kako knjige nastajajo.

Zgodba, ki pripoveduje o sreči in toplini

Ksenija Glažar

Uporabniki Varstveno-delovnega centra Murska Sobota so skupaj s pisateljico Karolino Kolmanič napisali knjigo v lahko berljivi in razumljivi obliki z naslovom »Tu je doma ljubezen«, ki odslej obogati polico lahkega branja v murskosoboški knjižnici.

Varstveno-delovni center ter Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota sta pred letom dni začela s skupnim projektom Bralne vezi, v katerem so želeli bralcem, ki težje berejo, omogočiti dostop do

kulture in literature v razumljivi obliki ter s tem večjo vključenost v družbo. Uporabniki so knjige z

veseljem prebirali, na enem izmed srečanj pa so po besedah Metke Srake, knjižničarke in mentorice

Zgodba pripoveduje o ljubezni med azilantko Ajlo in domačinom Francem, ki ima telesno hibo in šepa. Franc Ajlo reši iz potoka, nato pa ...

bralnih ur, prišli do zamisli, da bi knjigo napisali tudi sami. K sodelovanju so povabili pisateljico Karolino Kolmanič. »Projekt ni predvideval, da bo nastala tudi knjiga, zato se je danes zelo veselimo. Osebe z invalidnostjo se srečujejo s številnimi ovirami. Mi imamo dolžnost te ovire odpraviti. V Murski Soboti smo skupaj s knjižnico uspeli tudi doseči. Naši uporabniki hodijo na bralne in pogovorne ure, kar je dokaz, da smo na pravi poti,« pravi direktorica VDC Murska Sobota Angela Benko Lang.

»Blizina pove, kaj pomenimo drug drugemu«

Zgodba nosi preprost naslov, ki pripoveduje o sreči in toplini. Pisateljica je sicer želela drugačnega, vendar so jo sodelujoči pregovori-

li, da naj bo v njem ljubezen. »Morala sem opustiti vse svoje lepe, romantične besede ter se spustiti na trda realna tla, kjer je rdeče rdeče, zeleno zeleno, veselo veselo in žalostno žalostno,« pravi Kolmaničeva. Pisateljica je začela stavek, sodelujoči so nato zgodbo zapeljali v svojo smer. Silva Felkar iz VDC Murska Sobota, tudi soavtorica in mentorica knjige, dodaja, da so bile ure, ko so zgodbo ustvarjali, srečne in tople. »Ob prebiranju boste izvedeli, da je svet lepši zaradi drobnih stvari in prijaznih besed. Preveč je ovir. Blizina, ko si podelimo solze in smeh, nam pove, kaj pomenimo drug drugemu.« Zgodba predstavlja temo, ki ni vsakdanja za pravljice. Soavtorji so predstavili glavne like in številne prirede, ki so jih spremenili ob nastajanju knjige. Avtor vseh slik in risb, ki jih najdemo v knjigi, je Aleš Prijol iz ljutomerske enote varstveno-delovnega centra.

Bralne vezi

Lotili so se begunske tematike

Tu je doma ljubezen, pravijo uporabniki VDC Murska Sobota in pisateljica Karolina Kolmanič, ki so skupaj napisali knjigo

Soustravljenci so na knjigo zelo ponosni. FOTOGRAFIJA INES BALER

Varstveno-delovni center (VDC) Murska Sobota ter Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota sta se pred letom lotila skupnega projekta Bralne vezi. Z njim sta želela bralcem, ki težje berejo, omogočiti dostop do kulture, literature in razumljivi obliki, in večjo vključenost v družbo. V okviru tega projekta je nastala tudi knjiga z naslovom Tu je doma ljubezen, ki so jo s skupnimi močmi napisali uporabniki VDC Murska Sobota in pisateljica Karolina Kolmanič. »Izbrali smo preprost naslov, ki napove srečo in toplino. Kajti takšne so bile tudi naše ure, ko smo zgodbo ustvarjali. Zapisali pa smo jo v lahko berljivem in razumljivem jeziku,« je dejala urednica Silva Felkar.

Ljubezenska zgodba govori o kmečkem fantu Francu, ki riš življenje azilantki Ajli. »Lotili smo se teme, ki ni vsakdanja. Gre za temo, ko človek človeka preganja po svetu. Zgodba je lahka, a nam da misliti,« pove Kolmaničeva, ki se je teme begunstva tokrat lotila prvič. »Uporabniki so mi pomagali napisati zgodbo, jaz sem morala opustiti svoje lepe, romantične besede in se približati trdi zemlji in tlom. Ko sem nastavila pol stavka, so bile že različne misli, izbrali pa smo glavne in tiste potem zapisali. Vsak pa lahko doda svojo fantazijo,« pojasnjuje pisateljica.

Na ustvarjalnih bralnih urah so se uporabniki VDC srečevali še s knjižničar

čarko Metko Srako, ki je dala idejo o nastanku knjige. Ilustracije k zgodbi pa je ustvaril Aleš Prijol iz ljutomerske enote VDC. Knjižna polica, na kateri so knjige lahkega branja v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota, je tako bogatejša za novo zgodbo. Ines Balcer

**Knjižnica je postala vez med nami in
Karolinina bralna značka nas povezuje.**